SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

Kacsóh Pongrác: János vitéz. Előadás a Dóm téren, este 8 órakor.

Percz János Munkácsy-díjas ötvösművész kiállítása a Gulácsy Lajos Teremben. Ünnepélyes megnyitó ma délben 1 órakor.

A szegedi műgyűjtők klubjának ötödik kiállítása a Juhász Gyula Művelődési Központban. A tárlatot ma délben 5 órakor dr. Császtvay István, a Magyar Hírlap kulturális rovatának vezetője nyitja meg. Megtekinthető naponta 10 és 18 óra között.

VIII. Művelődéselméleti nyári egyetem. Előadások 9 órától a Biológiai Központban.

Fábri Judit kerámikusművész kiállítása a Juhász Gyula Művelődési Központban augusztus 15-ig. Megtekinthető naponta 10 és 18 óra között.

XX. Szegedi Nyári Tárlat a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában.

Szentirmai Zoltán szobrászművész tárlata a Közművelődési Palota kupolájában.

1978 legjobb plakátjai. Kiállítás a November 7. Művelődési Házban, augusztus 15-ig.

Képek a Tiszáról. Horváth Dezső és Gyenes Kálmán fotókiállítása a tápéi Juhász Gyula Művelődési Házban, augusztus 9-ig.

A Solar alkotócsoport fotókiállítása a dorozsmai Petőfi Sándor Művelődési Házban.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai: Hunok, avarok, magyarok; Lucsgyűjemény; Épülő Szeged; Kőolaj és földgáz; Ember és környezete; Csongrád megyei parasztbútorok és -viseletek; „Vasvirágok" — a szegedi lakatos- és kovácsmesterség 200 éve; Móra-emlékszoba; A szegedi várban „Tűzön-vízen keresztül él Szeged" — kiállítás a szegedi nagy árvíz 100 éves évfordulójára.

Az örök Tisza. A Somogyi-könyvtár kiállítása a könyvtár olvasótermében. Megtekinthető naponta 10 és 19 óra között.

Ifj. Lele József néprajzi gyűjteménye Tápén (Vártó u. 4.), megtekinthető délután 2 és 6 óra között.

Az értelem totalitása

— Mit jelent Hegedűs D. Gézának a görög színház világa?

— Sokszor elmondtuk, leírtuk már: a mi kultúránknak, a legtágabb értelemben vett európai kultúrának gyökerei az ókori görög univerzumban keresendőek. Mégis mintha egyre jobban hanyagolnánk, főleg, ami az oktatást illeti. A keleti kultúrák talán még ennél is jobban kimaradnak, pedig roppant érdekes felfedezéseket kínálnak. Most olvasom *Vekerdi László* könyvét a régi japán színjátszás hogyanjáról-mikéntjéről. Olyan információkat nyújt, amelyek Sztanyiszlavszkijig, Brechtig és még tovább rímelnek a 20. századi színészetre. S mivel többé-kevésbé csak sejtjük, milyen is lehetett a maga teljes valóságában a görög színház, a japán no-színjátszás főbb jellemzőiben igen figyelemre méltó egyezéseket találhatunk, főleg a maszkok funkcióiban és a színjáték stílusában. Szerintem a mai világban fennáll a túlzott, negatív előjelű „elintellektualizálódás" veszélye. A színészi munka tükrözéstermészetében egyáltalán nem biztos, hogy a legfontosabb kifejezési eszköz csakis és kizárólag a szó lenne. Alkalmasint sokkal többet adhatnak gazdagon kimunkált gesztusok, érzelmileg telített mozdulatok. Ilyen eszköz-kiteljesedést jelentett a japán színház — közvetítőként — a számomra legelső alapkövetelménynek számító görög után. A totális színjátszást kell a klasszikusnak tekintenünk, amely napjainkig ezzel a keleti közvetítéssel jutott el, ám a mának is valahogyan így kell szólni. *Szinetár Miklós* ötlete — az Antigonéba visszahozott ének — szintén e célt szolgálja. Kell még hangsúlyoznom, mennyire kötődöm színházi és olvasmányélmények után is a görög színházhoz?

Haimón: Hegedűs D. Géza

— Örök emberi alapképletek, örök morális konfliktusok állnak a görög tragédiák középpontjában. Az Antigoné Haimónja hogyan illeszkedik a megformáló színész világképébe?

— Az európai klasszikus színjátszás kiemelkedő darabjainak hagyományai vannak a Dóm téren. A görög tragédiáknak igazi közege mindig is a szabad tér volt, tudjuk. Ahol még hétezernél is többen élvezhették az előadásokat... Haimón tipikusan hellén lelkületű figura, a darab legtisztábban látó alakja, mondhatni, szinte „reálpolitikus". Érzelmi kötöttségei Antigonéhoz is, apjához is nyilvánvalóak — a mérleg nyelve ő voltaképpen, egy pontón túl rajta fordulhat(na) meg minden. Megpróbál egyfajta egyensúlyt teremteni. Olyan intellektuális gondolkodó, aki mindig és mindenekfölött az ész, az értelem totalitására apellál. Döntő mondata, amit Kreón szavaira — „ki más az úr az államon, ha nem magam?" — válaszol: „nem állam az, mely egy ember tulajdona." Lényének legmélyén pedig ama mondatának tartalma, amelyben apjának arról beszél, hogy az értelemnél fényesebb javat nem adtak eddig földieknek égiek. Azt hiszem, az ókori görög lélek rendkívüli fejlettségű társadalmi tudata szólal meg Haimónban, az erkölcsi érzék és a demokratizmus ösztönös harmóniája.

— Néhány nap múlva premier...

— Nagyszerű gárda jött össze a bemutatóra. Ha sikerül „elkapni" azt az Antigonéban eredendően meglevő magasfeszültségi intenzitást, ami a görög tragédiák szerves része, akkor ettől az állandó tűztől komoly hatást várhatunk. Az ember társadalmi létének olyan gyönyörű megnyilvánulási formái kerülnek itt a próbák alatt elénk, melyek garanciákat kell hogy jelentsenek a közös munka minőségéhez.

Domonkos László

Országos dinnyeverseny

A hévesi Rákóczi Termelőszövetkezet nyolc különböző fajtájú görögdinnyéje nyerte a Kertészeti Egyetem díját, az egyetemen pénteken, tegnap rendezett országos dinnyeversenyen. A vetélkedőre 87 mezőgazdasági üzem, ÁFÉSZ, kertbarátkör és egyéni termelő nevezett, s közülük a szakmai zsüri összesen tízet jutalmazott.

A jó görögdinnyével szemben támasztott követelmény: vékony héj, vérpiros hús, apró mag, viszonylag kis méret — ez utóbbi azért, hogy elférjen a családi hűtőszekrényben. A sárgadinnyénél a jó íz mellett a szállításnál törődést tűrő fajták élveznek elsőbbséget. Mindezeket a tulajdonságokat és a termésátlagokat vette figyelembe a héttagú szakmai zsüri a legkiválóbb dinnyék közötti sorrend eldöntésénél.

A verseny alkalmával szakmai tanácskozásra is sor került. (MTI)

Rendelkezések az elektromos fűtésről és a közvilágítás időszakos csökkentéséről

A villamos energia takarékosabb felhasználását szolgálja több új jogszabály, amelyet más tárcákkal és főhatóságokkal egyetértésben a nehézipari miniszter adott ki.

Az egyik intézkedés az elektromos fűtést szabályozza. A jogszabály kimondja, hogy csak abban az esetben szabad a helyiségeket villamos energiával fűteni, ha az adott helyen nincs és gazdaságosan nem is létesíthető más fűtési megoldás az előírt hőmérséklet elérésére. Ez alól mentesülnek a már meglevő lakások, egyéb meglevő épületek, helyiségek, abban az esetben ha más energiahordozóval működő fűtési rendszer létesítéséhez, visszaállításához nagyobb arányú építési munka, új kémény építése, fal- vagy födémáttörés stb. — lenne szükséges. Amennyiben a meglevő épületben műszaki okokból csak villamosenergia-felhasználásával oldható meg az állandó tartózkodásra szolgáló helyiség fűtése akkor elsősorban elektromos hőtároló kályháról kell gondoskodni. Új épületben elektromos alapfűtésre kizárólag villamos hőtároló kályha tervezhető és felszereléséhez engedély sem szükséges. Ha viszont a régi vagy az új helyiségben hőtároló kályha helyett bármely ok miatt más elektromos fűtőberendezés szükséges, akkor arra engedélyt kell kérni az Állami Energetikai és Energiabiztonságtechnikai Felügyelettől.

Új intézkedés, hogy az 1,5 kilowatnál nagyobb elektromos helyiségfűtő készüléket csak a villamosenergia-felhasználási csúcson kívüli időszakban szabad bekapcsolni. Abban az esetben is, ha a készülék kisebb fokozatokban is kapcsolható. Az alsó határ eddig 2 kilowatt volt. (E helyiségfűtő készülékekhez tartoznak a villamosfűtésűre átalakított cserépkályhák és a hőtároló kályha fűtőberendezése is, ha teljesítménye meghaladja a jelzett határt. Ez az előírás nem vonatkozik a rendelet hatálybalépésekor már üzembe helyezett hőfejlesztő készülékekre, kivéve, ha azok felszerelése és üzemeltetése szabálytalan. Az áramszolgáltató jogosult arra, hogy a csúcsidei terhelés csökkentése érdekében felmérje a már üzemben levő hőtárolókályhákat, az 50 literesnél nagyobb villamos vízmelegítő berendezéseket és a másfél kilowattosnál nagyobb helyiségfűtő készülékeket, s ennek alapján a csúcsterhelésen kívüli fogyasztás céljából idő-programkapcsolót szereljen fel és elvégezze a vezetékhálózat szükséges átalakítását. A készülékek tulajdonosai kötelesek a rendelkezésükre bocsátott űrlapon — annak kézhez vételétől számított — 15 napon belül hitelesen tájékoztatni az áramszolgáltatót a rendelkezés szerint érintett hőfejlesztő készülékeikről és azok vezérléséről, illetve hálózatra kapcsolásának módjáról.

A rendelet részletesen felsorolja azokat az eseteket, amelyekben a tervezőknek, fogyasztóknak villamosenergia-felhasználási engedélyt kell kérniük az Állami Energetikai és Energiabiztonságtechnikai Felügyelettől. Egyebek között a tizenkét vagy annál több lakásos lakóházban, egyéb épületekben az elektromos helyiségfűtés és légkondicionálás céljára szükséges villamos energia használatára engedélyt kell kérni. Korábban ezt nem kötötték engedélyhely, s a régi épületben most sem kötelezik erre a fogyasztót, de nyilvántartásbavétel miatt szeptember 30-ig be kell jelenteniök ezeket a készülékeket az energiafelügyeletnek.

Az elektromos energia takarékos felhasználása érdekében új rendeletben írta elő a miniszter a közvilágítás, a kirakat- és reklámvilágítás időszakos csökkentését. Eszerint az úgynevezett féléjjeles kapcsolásra alkalmas közvilágítási berendezésekben 0 óra helyett már 22 órakor kikapcsolják az egyik fényforrást, tehát a két égő közül csak az egyik marad égve. Ezután már a korszerűsítésnél, s új közvilágítási hálózat létrehozásánál — amennyiben a szabványok lehetővé teszik — meg kell teremteni a féléjjeles kapcsolás lehetőségeit. A közbiztonság és a közlekedésbiztonság követelményeit kielégítő mértékben kell csökkenteni a közvilágítást azokon az üdülőterületeken, amelyeket az idényen kívül — általában október 15. és április 15-e között — jelentősen csökken a közúti forgalom.

A kirakatok megvilágítási szintjét az üzlet zárásával egyidőben, de legkésőbb 20 órakor felére, 22 órakor pedig a köz- és vagyonbiztonsági követelményeket kielégítő mértékűre kell csökkenteni, tehát csak biztonsági világításról kell gondoskodni. A kirakatok tulajdonosai, kezelői a világításmérséklés műszaki feltételeit kötelesek legalább 6 hónapon belül megteremteni. A rendelet foglalkozik a reklámvilágítással is. Eszerint a fényreklámot a féléjjeles közvilágítással egyszerre, tehát 22 órakor kell kikapcsolni. Nem minősülnek azonban fényreklámoknak a tájékozató jellegű világító feliratok, ennélfogva az orvosi rendelő, a gyógyszertárak, a pályaudvarok, stb. világító feliratai egész éjjel égve maradnak. (MTI)

Művelődéselméleti egyetem

Ahogy a hallgatók látják

A művelődéselméleti nyári egyetemen az elméleti alapvetésként szolgáló, átfogó témák, az értelmiség szociológiai jellemzőinek, társadalmi szerepének elemzése után a hallgatóság az egyes értelmiségi rétegek helyzetével és jellemzőivel ismerkedett meg. Tegnap, pénteken délelőtt *dr. Koncz János*, a megyei pártbizottság titkára *Csongrád megye értelmisége* címmel tartott előadást. Ugyancsak tegnap hangzott el *Bánlaky Pál* és *Varga Csaba* (az *Azon túl ott a tág világ* című könyvsláger szerzői) előadása a vidékiség tüneteiről és a művelődési közösségekről; részvételükkel vitát rendeztek az értelmiség élet- és szemléletmódjáról. A nyári egyetemen ma tartják az utolsó előadásokat; a hallgatóságnak tehát már kialakulhatott a véleménye a tematikáról, a program színvonaláról és hasznáról. Erről kérdeztük kettejüket:

Wesselényi Mária

Fenyvesi Ferenc

Wesselényi Mária, a miskolci Rónai Sándor Művelődési Központ előadója:

— Ez a harmadik szegedi nyári egyetem, amelyet végighallgattam. Legszívesebben a négy évvel ezelőtti előadássorozatra gondolok vissza, amelyen az ízlés kérdéseiről volt szó. Akkor szigorú tartalmi-logikai rendben követték egymást a témák, most ez hiányzik. Pontosabban: egyetlen láncszemet keresek hiába, pedig nekem ez lenne a munkámhoz a legfontosabb. Kevés szó esett itt arról, hogy mi az egyes értelmiségi rétegek egymástól megkülönböztethető szerepe a közművelődésben illetve mit várhatunk, miféle feladatokat kellene vállalniuk. Erre persze magam is válaszolhatnám: megismerve az orvosok, műszakiak, jogászok stb. helyzetét, jellemzőit, találjam ki magam, a népművelő, hogyan legyenek segítségemre a köz-művelésében. Mindazonáltal úgy érzem, kicsit furcsán látjuk ezt a viszonyt. A népművelő a mai gyakorlat szerint úgyszólván könyörög, de legalábbis kéri a szakembereket, mindazokat, akik valamihez értenek, hogy segítsenek. Pedig, ha meggondolom, ők köszönhetnék meg nekem, aki szintén értelmiséginek tartom magam, hogy olyan tevékenységekhez segítem őket, amelyek az értelmiségi lét jellemzői, feltételei.

— Nézetem szerint a nyári egyetem, mint a művelődéssel foglalkozók fóruma nagyon hasznos, hiszen alkalmat teremt nekünk, hogy találkozhassunk egymással. Az értelmiségi életmódhoz is hozzátartozik, hogy a saját szűk köreinken kívülre is pillanthassunk, tájékozottak és nyitottak maradhassunk.

Fenyvesi Ferenc, a veszprémi Dimitrov Művelődési Központ igazgatóhelyettese:

— Nekem hiányzott egy téma. Magyarországon az agrárértelmiségnek sokféle, a többi értelmiségi rétegtől eltérő jellemzője van, a helyzete is sajátos. Veszprém megyében sok a kisközség, amelyekben — a körzetesítések miatt — manapság jóformán csak agrárértelmiségiek élnek, vagyis nekik kellene átvállalni az összes értelmiségi funkciókat. Ez kívül esett a nyári egyetem előadóinak érdeklődésén.

— A szervezők tiszteletet érdemelnek azért, mert éppen idejében találtak rá erre a témakörre. Hat évvel ezelőtt, amikor elkészült a művelődési központunk, értelmiségi klubot is alakítottunk. Nem sokáig működött. Ma, 1979-ben égetően szükséges, hogy arról beszéljünk: aktivizálódjon az értelmiség, vállaljon az eddigieknél jóval többet a közművelődésben. Minél többen, tehát az extenzív fejlődésre is szükség van, de még inkább az intenzitás növelésére, vagyis: adott témáról az adja tovább az ismereteit, aki a legjobban ért hozzá. Az idei előadássorozat kapcsán egy személyes élményemről is szeretnék beszélni: úgy érzékeltem, hogy az előadók a hallgatóságot mint értelmiségieket kesztették önvizsgálatra. Én például *Huszár Tibort* hallgatva arra gondoltam, vajon a saját életemet sikerül-e értelmiségi módra élni, a munkámban megteszem-e, amit felelős gondolkodású értelmiséginek meg kell tennie? A nyári egyetemnek ebben a felrázó hatásában látom egyik legfőbb értékét; abban, hogy a szellem embereinek felelősségére apellálva itt többen elítélték a befelé fordulást, a nyavalygást, mint értelmiségi attitűdöt; értékelték a problémaérzékenységet, annak a magatartását, aki energiáit a cselekvésre fordítja.

Sulyok Erzsébet